

MARIA ORBAN (1978, Braşov) a absolvit Facultatea de Litere a Universităţii Transilvania din Braşov în anul 2000. A debutat în volumul colectiv de proză *Junii 03. Antologia tinerilor prozatori braşoveni*, îngrijită de Andrei Bodiu, Caius Dobrescu şi Alexandru Muşina (Editura Interval, 2003). A publicat texte şi în alte volume colective, cum ar fi *Ziua găndacului de bucătărie* (coord. de Mihai Ignat, Editura Universităţii Transilvania din Braşov, 2016), *Retroversiuni. Antologie de proză scrisă de femei* (coord. de Cristina Ispas, Editura Paralela 45, 2023), *Lucruri mărunte. Copilăria în comunism* (vol. I, coord. de Florin Lăzărescu, Editura Muzeelor Literare a Muzeului Naţional al Literaturii Române Iaşi, 2023), *Puncte de fugă* (coord. de Florin Lăzărescu, Editura Muzeelor Literare a Muzeului Naţional al Literaturii Române Iaşi, 2024) ş.a. A semnat diferite articole şi proze scurte în majoritatea revistelor culturale din România.

În 2021, a câştigat concursul de scenarii *Write a screenplay for (WSF).../Scrie un scenariu pentru...*, organizat de Asociaţia Cinemascope, cu sprijinul HBO Europe, cu scenariul *Timp de expunere limitat*.

În 2023, a fost beneficiara unei rezidenţe FILIT (Festivalul Internaţional pentru Literatură şi Traducere Iaşi) pentru scriitori români, proiect al Muzeului Naţional al Literaturii Române Iaşi.

În 2025, a fost beneficiara programului de rezidenţă de scriere dramatică *Drama 5*, ediţia a X-a, organizat de Reactor de creaţie şi experiment din Cluj-Napoca, în urma căruia a scris monodrama *Efectul Maia*.

Oameni mari este debutul său în proză în volum individual. Romanul a fost nominalizat în 2021 la Premiile „Sofia Nădejde” pentru literatură scrisă de femei, la categoria „Proză Debut”, şi a fost selecţia pentru România pentru Festival du Premier Roman de Chambéry 2022. De asemenea, a fost tradus în limba franceză de Raymond Clarinard şi Iulia Badea Guéritée şi a fost publicat, cu titlul „*Grandes personnes*”, la Les Éditions Bleu & Jaune, în colecţia Fiction Europe, în iunie 2026.

Toată dragostea dintr-o fotografie arsă, cel de-al doilea roman al scriitoarei, a fost nominalizat la Premiile *Observator cultural*, categoria „Proză”, ediţia 2024, şi a fost distins cu „Premiul liceenilor basarabeni pentru cea mai îndrăgită carte a anului 2023”, în cadrul FILIT Chişinău, ediţia 2024.

Teritoriu de luptă este cea de-a treia carte de ficţiune a Mariei Orban.

Maria Orban

Teritoriu de luptă

1

Cum arată frica ta, Alina?

O viespe gigantă.

2 ochi compuși, negri, laterali.

3 ochi simpli, pe frunte.

2 clești bucali.

1 ac care înțepă repetat.

Ești păpușa ei voodoo.

D
I
M
I
N
E
T
I
L
E

sunt întotdeauna la fel.

Se trezește prima. Deschide ochii și, câteva secunde, rămâne nemîscată. Tavanul alb. Deasupra, lustra albăstruie cu dungi subțiri, maro. Drept în față, ușa neagră, de lemn. Lateral, dreapta, dulapul alb. Peretele acoperit cu câteva rafturi, panouri cu fotografii din care zâmbesc 3 oameni: ea, copilul, bărbatul – lateral, stînga.

După ce mintea ia în stăpînire spațiul, trage adînc aer în piept, se ridică ușor și așază pas după pas. Mecanic, se îndreaptă spre baie, a 3-a cameră pe stînga din holul larg. Nu aprinde lumina. Aruncă o privire spre oglinda întunecată. Cu mișcări rapide, se spală pe dinți și pe față. Respirații mici de câteva ori, după care aceiași pași înceți se îndreaptă spre bucătărie. Toată casa e cufundată în somnul celorlalți. Aprinde ochiul mare de la aragaz, pune apă în ibric, două linguri de

cafea, așteaptă să fiarbă. După primii bulbuci, adaugă încă o lingură și așteaptă din nou. Toarnă lichidul fierbinte în cană, ia pachetul de țigări, bricheta, deschide ușa spre verandă, face un pas și o închide imediat după ea.

Aerul cald de afară o izbește din plin. Trage primul fum. Al 2-lea. Al 3-lea. Abia acum ziua devine reală.

Întâi, e o senzație de ușurare. După ce glasul bărbatului și cel al copilului prind putere și trec dincolo de pereți și de uși, apare frica.

Frânturi de replici, ca niște piese de lego aruncate prin casă:

Azi nu...

Vrei să?

Ai luat tu?

Merg eu

La 5 e ...?

... cadou?

Propoziții răgușite, resemnate, blânde, niște raze luminoase de-a lungul și de-a latul camerelor:

Iar ți-ai aprins o țigară?

Ești gata?

Maia, ieși din baie!

O duc eu?

Am nevoie la WC!

Ieși afară, te rog!

Mama mă-sii de treabă!

Mama mă-siii!

Ți-am zis să nu mai repeți prostiile pe care le spun eu!

Ți-am zis să nu mai repeți prostiile pe care le spun eu!

Hai, măi, mamă, mă!

Tu ești mama, nu ea!

Există o coregrafie a mișcărilor care funcționează în unele zile. Există o negociere permanentă a spațiului, care azi e un eșec.

Corpurile lor se ciocnesc unul de celălalt. Cel al copilului, mai violent decât toate.

Cât spațiu ocupi?

Auuu, doareeee.

Lacrimile pe obraji și, imediat, vocea șoptită în ureche: o să treacă.

Podul de piatră s-a dărâmat, țipă vocea mică, 5 minute mai târziu.

Podul de piatră s-a dărâmat, îngână și vocea ei, pe urmă, brusc:

Acum pleci cu tata, eu vin să te iau pe la 2. Nu mergi cu jucării la grădi! N-o uit pe Lolo, o aduce mama!

Tu ești mama!

Ea e mama.

A doua cea mai mare îmbrățișare pe ziua de azi, strigă fetița și se răsucesc rapid din capătul holului, aleargă, se aruncă la pieptul ei și rămân așa amândouă, inimă pe inimă. După care, desprinderea.

După ce ies din casă, mintea i se poate destrăma în voie. Nu mai e nimic care să o oblige să stea la un loc. Nimic care să o lege.

Toată liniștea se transformă într-un mic țuit. Un foșnet, apoi un vuiet.

O pădure traversată de vânt, de curenții tot mai puternici de dinaintea furtunii. Frigul încheștează picioarele, mâinile, capul.

De partea bună a ușii, pașii se îndepărtează. Vocile, la fel. Strigătul paaa. Motorul mașinii.

De partea rea a ușii e doar ea.

3

Toate mamele mișună ca-ntr-un furnicar, mănâncă, dansează, fac ture între camera lor și cea a copiilor. Supraveghează pe rând.

Toți tații au ieșit pe terasă și nu distinge în întuneric decât niște forme parțiale, fragmente de gesturi.

Rămâi în prezent!

Ana-Gazda face legătura între cele două spații. Între cele două tabere, Ana adulmecă poftele ascunse ale celorlalți, intuind dorințele.

E un mix neutru de replici și râsete, nimeni nu-i solicită prezența, doar Maia, din când în când, vine în fugă, Te iubesc pe tine infinit, mami!, și pleacă din nou.

N-aveți chef să mergem într-un weekend la strand?

Sau la munte? Sau la băi? Sau într-un city-break doar noi, fetele? Sau la un film? Stăm vreo 2-3 ore, ne bălăcim, la întoarcere..., la Varșovia am văzut ceva oferte, *Sentimental value*, Trier, nu von Trier.

Tu de ce nu zici nimic?

Tu de ce nu zici nimic?

A auzit din prima și chiar încearcă să mimeze atenția, numai că Ana nu se lasă păcălită.

Up, up, up, it's our moment se aude din camera copiilor și refrenul acoperă tăcerea lor încheștată.